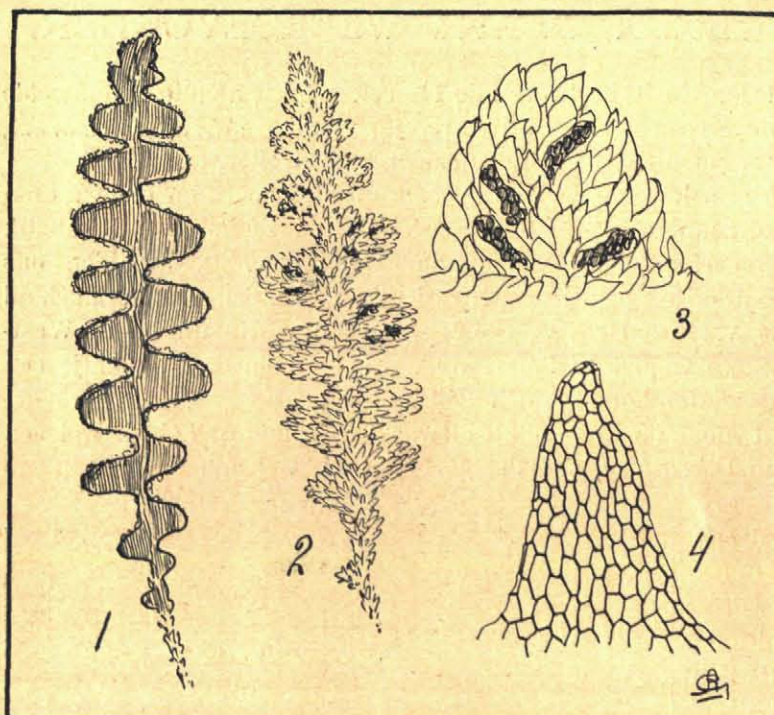

Ceterach officinarum.

1. Veer bovenzijde. 2. Veer benedenzijde. 3. Sporenhooftjes. 4. Celbouw.

deze auteurs in hun *Synopsis der Mitteleuropaischen Flora*, Band I, pg. 55, de volgende landstreken aan: Groot-Brittannië en Ierland, Frankrijk, Portugal, N.-Atlantische eilanden, 't Middellandsche zeegebied van Spanje tot Syrië en de Krim, Servië, Bulgarije, Roemenië, de Kaukasus, Armenië, Perzië, Toerkestan, Afghanistan en de Himalaya.

Interessant is de vondst voor ons land dus wèl, 't is maar te hopen, dat de vindplaats nu niet „afgegraasd“ wordt door hen, die vanuit Weert naar Stamprooy gaan. Men beschouwe de Ceterach's eenigszins als natuurmonument

Venlo.

Dr. A. J. M. GARJEANNE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

LITERATUUROVERZICHT.

»De mensch voelt de natuurverschijnselen van het planten- en dierenleven, en het optreden van al die soorten, helaas nog niet als natuurnoodwendigheids».

BOLLEMAN V/D VEEN.

Engeland krijgt een »Naumann!« d. w. z. een standaardwerk over inheemsche vogels, dat, mogen we alles afmeten naar de eerste proef en de beloften daarin vervat, werkelijk op een zeer hoog niveau zal staan. Alleen zal natuurlijk dit het groote verschil met Naumann zijn (als we dit werk in de origineele uitgave tenminste op het oog hebben, en niet in de thans

onderen geheel met glanzige schubben bezet, die eerst wit, later bruin zijn en elkaar dakpansgewijs bedekken. Sori langwerpig of lijnvormig 2 rijen op iedere bladslip.

Het is een Polypodiacee, behoorende tot de onderfamilie der Asplenioidae. Door Ascherson en Graebner wordt de plant tot 't geslacht *Asplenium* (= *Asplenium*), gerekend en heet dan *Asplenium ceterach*.

Als verspreidingsgebied geven

heerschende nieuwe bewerking, die ook een samenstelling van de heele literatuur is), dat het een compilatie-werk is, maar wellicht een compilatie-werk van zeer voornaam karakter. Ik stel mij het heele werk voor, voor zoover ik mij naar het verschijnen van de eerste proef dat kan uitwerken, niet als Dresser's »Birds of Europe«, want het groote verschil in prijs en het beknoptere grondgebied laat al reeds niet toe het daarmede te vergelijken, en in de gekleurde platen van Dresser ziet men, dat ze hoofdzakelijk als museumstudie-middel bedoeld zijn, terwijl de platen van dit werk meer Biologisch en charmeerend aandoen waar Keulemans' schilderstukken hoofdzakelijk rekenen met het koele vorschende oog en niet zoozeer den natuurbewonderaar willen bevredigen; maar ik denk, dat het werk wat de platen betreft het cachet zal dragen van het prachtwerk »Coloured figures of the British Birds« by Lord Lilford (1885), al zal de reproductie niet zoo kostbaar gaan als van die *pracht-platen van Thornburn*, en de text zal zoo worden als van den »nieuwen Naumann«. Kortom zal het toch een evenement zijn in de Engelsche Ornithologie, dat lang zal blijven nawerken, terwijl latere supplementen of nieuwe uitgaven het tot een blijvend monument zullen maken. Het werk heet »*The British-bird book*«, an account of all the birds, nests and eggs found in the British isles« en wordt uitgegeven door F. B. Kirkman en B. A. Oxon bij Black te Londen en Edinburgh, met de volgende medewerkers: Bonhote, Farren, Jourdain, Pycraft, Selous, Smith, Thomson, Miss Turner, wier namen voor zoölogen een mooie klank bezitten. Het zal 200 gekleurde platen bevatten van de vogels en hun eieren en vele photo's van hun nesten. De artiesten zijn Miss Austen, Collins, Grönvold, Lodge, Selby e.a. Het boek zal geven een zorgvuldige beschrijving der vogels en »een vollediger relaas van hun gewoonten dan ooit geprobeerd is«. Het werk zal uitkomen in 12 afdeelingen en ieder afdeeling zal kosten 10 s. 6 d. Er zal ook een luxe-editie zijn van 350 copieën voor 21 sh. per afdeeling.

De bij de proef verschenen gekleurde plaat van het Boomkruipertje, dat zijn jongen die als een kluitje verenigd tegen een met klimop begroeide boomstam hangen, vooden gaat, van de hand van Selby is zéér mooi. Men kan zien (wat er bij vermeld wordt) dat de platen naar levende scènes zijn gemaakt, en de plaat laat niet na ieder vogelbeminnaar te bekoren en elk vogelkenner te bevredigen. De kleuren zijn mooi. Ik vind dan ook totaal met deze plaat overeenkomen de volgende in de proef neergeschreven leus: »Het doel van de gekleurde platen is om iets meer te geven, dan een portret van iedere soort ten voordeele van de identificatie. De traditioneele vogel op een conventioneelen tak, die met een philosophisch oog van afkeer van wereldsche zaken de ruimte inkijkt, kan het publiek, dat vertrouwd is met de laatste finesses van natuurhistorische photo's, niet meer bevredigen. Iedere plaat is daarom, behalve een portret, een studie van eenige gewoonte of een of andere karakteristieke en opvallende houding van den vogel in zijn natuurlijke omgeving, zoodat we de realiteit van de photo met de groote voordeelen van kleur en artistieke behandeling hebben verenigd. Men zal den vogel hofmakend, zingend, zijn jongen voerend, broedend, boos, tevreden, bang of nieuwsgierig zien. Bij de nestplaten was de photo voldoende, want daar is het de vorm en de omgeving waar het op aan komt«.

Das Verhalten der niederen organismen unter natürlichen und experimentellen Bedingungen, von Prof. Jennings, Deutsche Uebersetzung von Mangold, met 144 afb., Teubner 1910, 9 M.; is een zéér mooi boek, niet alleen voor protozoën-, protisten-, en protophytenkenners, maar voor iedereen die zich interesseert voor de psychologie van de levende stof, en dat doet natuurlijk ieder bioloog in de hoogste mate.

Der Flusssaal, eine biologische und fischereiwirtschaftliche Monographie von Dr. Walter, mit 122 Abb., Neudamm 1910, 11 Mk., is een titel die genoeg voor zich zelf spreekt voor personen die met dit onderwerp bezig zijn. Het boek lijkt mij wel totaal alles te geven wat op 't oogenblik over deze op zoölogisch gebied interessante visch bekend is.

In Februari verscheen te Jena de 3de druk van de »*Allgemeine Biologie*« von Prof. Dr. Hertwig, met 435 deel gekl. afb. à 16 Mk. Dit boek behoeft geen enkele aanbeveling meer, en is bij ieder studiemensch bekend.

Een zeer aardig boekje over »*Naturschutz*« verscheen van Dr. Konr. Guenther met 54 Afb., te Freiburg i/B., voor 3 Mk.

Prof. Karl Camillo Schneider, de man van »*Dendrologische Winterstudiën*«, schreef zijn voorlezingen over »*Tierpsychologie*« op, en gaf ze uit à 8 Mk.

Een heele mooie serie van interessante natuurboeken, waarop ik steeds nog eens attent wilde maken, en die ik me aanschafte na er door de »*Illustr. London News*« op attent gemaakt te zijn, is »*The library of Romance*« à 5 sh. het deel. Hierin kwamen uit: »*The romance of the animal world*« van onzen bekenden Edm. Selous, »*The romance of insect life*« van Selous, »*The romance of animal arts & Crafts*«, by Coupin and Lea; »*The romance of Bird-Life*«, by Lea; »*The romance of Plant Life*« by Scott Elliot, terwijl er ook nog deelen zijn over electriciteit, mechanica, etc. De tekst is uitstekend, elk deel is ongeveer 400 pagina's en ziet er smakelijk uit.

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.